

[Chr. Rasmussen.]

lige tilfælde, at der på et sådant jordrentebrug er opgravet betydelige arealer, og dets indehaver har haft meget store indtægter af det. Det har hidtil været vanskeligt for staten at få noget væsentligt udbytte af dette, men det er en kendsgerning, at ejendommen efterhånden forringes betydeligt, og at det kan få indflydelse ikke alene på jorden, men også på bygningerne, da disse kan komme til at stå i et lidt skævt forhold til hele arealets størrelse. Når det nu foreslås, at staten kan indkassere indtil halvdelen af den pågældende merfortjeneste, hilser jeg dette med glæde.

I lovens § 51 foreslås også en ændring, således at man gør den konjunkturbestemte rente obligatorisk. Når denne bestemmelse er foreslået indføjet, hænger det naturligvis sammen med, at det altid har været sådan, at i de perioder, hvor konjunkturerne var således, at der betaltes en lav rente, ønskede alle, som overtog et nyt brug, at komme ind under den konjunkturbestemte rente, men når tilfældet har været det, som det har været de allerseneste år, at vi har haft en høj rente — der har været betalt 6 pct. — er det givet, at disse mennesker fristes til at forlange en fast rente, og det har de gjort i vid udstrækning. Vi mener imidlertid, at det er forkert. En konjunkturbestemt rente må være det, der skal gælde overalt, når der skal udlånes så store midler fra staten, som tilfældet er her.

Også i § 52 foreslås der en ændring. Den går ud på, at et statshusmandsbrug, som er oprettet efter 1. april 1954, ikke som hidtil kan få lejlighed til at opsiges de indestående statslån. Nu tror jeg i og for sig ikke, denne bestemmelse har ret stor betydning, i hvert fald ikke med de store lån, der gives nu. Havde loven været sådan for 30 år siden, er der ingen tvivl om, at det ville have haft en hel del at betyde, for det har vist sig, at mange af de ejendomme, hvori der kun stod et lille statslån, har indfriet det. Så kan man diskutere, om dette er rigtigt, eller det er forkert; en kendsgerning er det i hvert fald, at såsnart statens tilsyn er borte, har man bedre lejlighed til at få disse ejendomme jobbet op i en betydelig højere pris.

Jeg skal med disse bemærkninger anbe-

fale det foreliggende forslag til velvillig behandling.

Jeg skal derefter sige nogle ord om det lovforslag, der er fremsat af det ærede medlem hr. Aage Fogh m. fl. om statshusmandsbrug, der skifter ejer. Det er ikke med særlig velvilje, jeg ser på dette lovforslag. Jeg kan ikke fortså, hvilke retningslinier man har tænkt at give for de foreslåede suppleringslån. Der er ikke i lovforslaget nævnt noget som helst om forrentnings- eller afdragsvilkår.

Jeg har foretaget en beregning på grundlag af bestemmelserne i statshusmandslovens § 22, hvor det drejer sig om at kunne give suppleringslån til ejendomme, der overgår fra forældre til børn. Disse suppleringslån gives med en afdragstid på 20 år, og hvis man foretager en beregning over, hvad den årlige udgift er for et nyt brug, opført med et byggelån på 53 000 kr. og en grundværdi på 15 000 kr., vil den, når afdraget af byggelånet tages med, udgøre 3 829 kr. årlig. Jeg har opstillet en beregning over et brug, opført midt i 30erne, hvor grundværdien er 11 200 kr. og byggelånet var 8 000 kr., som er afdraget til 6 400 kr. Det ville med den besætningsværdi, denne ejendom har i øjeblikket, betyde, at statsprioriteten kunne sættes op til 36 000 kr. og en sælgerprioritet indsættes på 19 000 kr.

Hvis den forøgede statsprioritet skal forrentes med 4 pct. og denne rente også skulle være konjunkturbestemt, og hvis sælgerprioriteten skulle forrentes med 5 pct. og afdrages over 15 år, vel nogenlunde det længste tidsrum, man kunne forvente, ville den årlige udgift på denne ejendom blive 5 433 kr., altså omtrent 2 000 kr. mere årligt end på et brug, som oprettes i dag.

Med det kendskab, jeg har til husmændenes økonomi, er jeg i hvert fald klar over, at det kun vil være en ganske lille brøkdel af dem, der vil være i stand til at magte en sådan belastning, og jeg er tilbøjelig til at tro, at det eneste, man vil opnå, er at franarre de mennesker, som går ind til sådanne vilkår, deres sparepenge.

Ligesom den højtærede landbrugsminister vil jeg sige, at blankt vil jeg ikke afvise lovforslaget; skulle det kunne danne grundlag for visse lempelser med hensyn til over-